

INFORMACIJSKI
POOBLAŠČENEC

Vošnjakova 1, p.p. 78, Ljubljana, Slovenija
Telefon: ++386 (0) 1 230 97 30
Faks: ++ 386 (0) 1 230 97 78
www.ip-rs.si

REPUBLIKA SLOVENIJA

Številka: 007-26/2011/3
Datum: 6.6.2011

Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo
Direktorat za visoko šolstvo
Kotnikova 38
1000 Ljubljana

e-naslov:
gp.mvzt@gov.si

ZADEVA: Novela Zakona o visokem šolstvu

ZVEZA: Vaš dopis št. 0072-9/2010/3 in gradivo, z dne 2. 6. 2011

Spoštovani,

Informacijski pooblaščenec v skladu z 48. členom Zakona o varstvu osebnih podatkov (ZVOP-1), na podlagi prejetega zaprosila v nadaljevanju daje pripombe na določila predloga Zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o visokem šolstvu (v nadaljevanju novela ZVis), ki se dotikajo področja varstva osebnih podatkov.

Uvodoma Pooblaščenec ugotavlja, da je predlagatelj besedilo novele ZVis v delu, ki ureja zbirke osebnih podatkov, od prvega osnutka novele ZVis iz začetka letošnjega maja bistveno izboljšal. V nadaljevanju pa dodajamo še nekaj pripomb in predlogov.

K 1. členu

Predlagamo, da se naslov poglavja »ZBIRKA PODATKOV« spremeni, tako da odraža dejansko vsebino poglavja. Poglavje ureja zbirke podatkov na področju visokega šolstva in varstvo osebnih podatkov v teh zbirkah. Primeren naslov poglavja bi tako bil »ZBIRKE PODATKOV« ali pa »ZBIRKE PODATKOV IN VARSTVO OSEBNIH PODATKOV«.

K 2. členu

V drugem odstavku je določen nabor osebnih podatkov v evidenci prijavljenih za vpis in vpisanih študentov, v evidenci osebnih kartonov in evidenci izdanih dokumentov o končanem izobraževanju. Za posameznega udeleženca izobraževanja so predvideni kar trije enolični identifikatorji; enotna matična številka občana (EMŠO), davčna številka (DŠ) in vpisna številka. Ker je iz nadaljnjih določb razvidno, da je zaradi pridobivanja identifikacijskih podatkov iz Centralnega registra prebivalstva (CRP) pomembna EMŠO, ni videti nobenega razloga za vodenje DŠ v evidencah visokošolskih zavodov. **Pooblaščenec predlaga, da se DŠ iz nabora osebnih podatkov izpusti.**

Po zadnji (19.) točki drugega odstavka se v navedenih evidencah vodijo tudi »drugi podatki, potrebni za spremljanje vpisa in študija študenta«. Pooblaščenec opozarja, da izraz »spremljanje vpisa in študija« ne daje dovolj določnega odgovora na vprašanje, kateri drugi osebni podatki študenta bodo vsebovani v zbirkah. Predlagamo, da se izraz nadomesti z glagolom, ki bo predvidljivo določal situacije, v katerih bo prišlo do obdelave osebnih podatkov študentov izven nabora, ki je določen z zakonom (npr. odločanje o vpisu, odločanje o napredovanju v višji letnik...).

V sedmem odstavku je predlagatelj želel urediti evidence za študijske programe za izpopolnjevanje. Zapisal je, da se »za kandidate, vpisane v študijske programe za izpopolnjevanje, smiselno zbira podatke iz evidenc 1. do 3. točke prvega odstavka tega člena. Pooblaščenec opozarja, da je treba obdelavo osebnih podatkov vedno opredeliti določno, izraz »smiselno« pa tega standarda ne dosega. Sprašujemo se, ali je obdelavo osebnih podatkov kandidatov za izpopolnjevanje sploh potrebno ločevati od obdelave osebnih podatkov drugih študentov. Morda le v delu izključitve evidence iz 4. točke prvega odstavka. Sicer splošno velja, da evidenca določa najširši dopusten nabor podatkov. Če pri posamezni kategoriji študentov določenih podatkovni ali pa niso potrebno za izvedbo študija, jih v evidenci ne bo.

Predlagamo torej, da se sedmi odstavek v celoti izpusti, ali pa popravi, tako da se za to skupino študentov zgolj izključi vodenje evidence iz 4. točke prvega odstavka tega člena.

Dvanajsti odstavek študenta zavezuje k prijavi sprememb določenih podatkov (iz tretjega in iz petega odstavka) v osmih dneh po njihovem nastanku, vendar le, če visokošolski zavod o spremembi ni bil kako drugače neposredno obveščen. Zdi se, da je oblikovana nekakšna »pogojna« zaveza študenta, pri kateri sta z vidika varstva osebnih podatkov vsaj dve težavi. Prva je ta, da ni jasno, kako naj bi bil visokošolski zavod »kako drugače neposredno obveščen« o spremembi, če za to nima zakonske podlage. To bi bilo v nasprotju z določili ZVOP-1. In druga je ta, da študent glede na zapisano ne bo vedel, ali je spremembo dolžan sporočiti sam, ali je zanjo že »kako drugače neposredno« izvedel že sam zavod. Pooblaščenec predlaga, da se dolžnost sporočanja podatkov za študente jasno zapiše in se z zakonom ne dopušča »drugačnih« poti za pridobivanje in nadaljnjo obdelavo osebnih podatkov.

K 3. členu

Predlagatelj je sicer sledil sugestiji Pooblaščenca in je evidence o zaposlenih vezal na zakon, ki ureja evidence na področju dela in socialne varnosti, še vedno pa obsežno našteva nabor osebnih podatkov v teh evidencah, čeprav ga podrobno ureja že predpis, na katerega se sklicuje. Vprašanje je torej, ali je glede na določila zakonov, ki urejajo delovno razmerje in zakona, ki ureja evidence na področju dela in socialne varnosti tako podrobno urejanje v področnem zakonu sploh potrebno.

Na predzadnji odstavek daje Pooblaščenec enako pripombo kot na dvanajsti odstavek 2. člena.

K 4. členu

Določilo ureja evidenco z osebnimi podatki, ki se vodi za potrebe subvencioniranega bivanja študentov. Bistvena pripomba se nanaša na dejstvo, da iz besedila ni mogoče ugotoviti, kdo je upravljavec te evidence – kdo odloča o subvenciji za bivanje v študentskem domu. To pomanjkljivost naj predlagatelj odpravi in jasno zapiše, kdo je upravljavec evidence iz 4. (81.b) člena. Glede na njen namen je to lahko le tisti, ki odloča o upravičenosti do subvencije.

Poleg že navedenega je po mnenju Pooblaščenca v tretjem odstavku neustrezno določen tudi namen zbirke; »za potrebe državnih organov ali nosilcev javnih pooblastil ter ostalih uporabnikov, ki te podatke potrebujejo za opravljanje zakonsko določenih nalog oziroma za vodenje zbirk podatkov o posameznikih ali posameznicah ter za namene izvajanja statističnih, socialno ekonomskih in drugih raziskovanj, ki imajo zakonsko podlago«. Ker za obdelavo osebnih podatkov znotraj javnega sektorja velja, da mora biti pravna podlaga podana z zakonom, je določilo (poleg tega, da je preveč široko) povsem odveč. Upravičeni uporabniki podatkov iz konkretne zbirke bodo do njih dostopali na podlagi določil področnih zakonov. Pooblaščenec zato predlaga, da se sporni odsek izpusti.

Pooblaščenec glede nabora podatkov v zbirki še dodaja, da podatki iz 23. 25., 26., 27., 30., 31. 32., 33., 34. in 35. točke niso potrebni, če ne gre za kriterije za dodelitev subvencije. Iz 73. člena Vis ne izhajajo, da bi šlo za kriterije za dodelitev subvencije, zato Pooblaščenec predlaga, da se navedene točke izpustijo iz nabora podatkov v evidenci. Tako bodo v okviru postopka zbrani in nadalje obdelovani le tisti osebni podatki študentov, ki so kriterij za pridobitev subvencije (drugi pa ne). Enako naj se iz zbirke izpusti DŠ in vrsta in številka osebnega dokumenta, saj študenta enolično povsem določa EMŠO. Kadar se kot kriterij za pridobitev subvencije zbirajo osebni podatki o družinskih članih, naj se prav tako (če je sploh potreben) zbira in nadalje obdeluje le en identifikator, nikakor ne oba. Če je zaradi morebitnega preverjanja materialnega statusa pomembna DŠ, naj se ne obdeluje EMŠO.

K 5. členu

Določilo ureja centralne zbirke osebnih in drugih podatkov na področju visokega šolstva. Predlagamo, da predlagatelj namen v prvem odstavku novega 81.c člena določneje uredi in zapiše na primer:« Za potrebe ugotavljanja upravičenosti študentov do študija in drugih pravic v breme javnih sredstev, načrtovanja politike...«. Bistveno je, da je razviden namen, ki izkazuje potrebnost osebnih podatkov (odločanje o pravicah), sicer bi za doseg ciljev zadoščali anonimizirani podatki.

V drugem odstavku so našete zbirke, ki se vodijo centralno. Če o vpisu in o subvenciji za bivanje študenta ne odloča ministrstvo, ni videti potrebe, da vodi zbirki iz točke 4. in 5. drugega odstavka 81.c člena (enaka pripomba velja za naštevane zbirk v prvem odstavku). Morda je bolj smiselno, da ministrstvo nudi zgolj podporo vpisovanju, da pa zgolj zaradi nudenja e-podpore zbirka prijavljenih za vpis oziroma subvencijo ne nastane.

Glede nabora podatkov v evidenci študentov in diplomantov (81.e člen) Pooblaščenec meni, da podatka o povprečni oceni letnika in oceni diplomskega dela (točki 17 in 18) za ministrstvo nista relevantna in da tako povsem izven namena vzpostavitve zbirke posegata v varstvo osebnih podatkov študentov. Prav tako se kot nerelevanten kaže podatek o tem, ali se študij financira iz zasebnih virov ali iz javnih virov (točki 24 in 25), saj je predpostavka dopustnosti evidence ravno v tem, da gre za nadzor nad pravico do študija v breme javnih sredstev. Enako so podatki o mednarodni izmenjavi v času študija del centralne evidence, če so pomembni za pravice študenta, v nasprotnem primeru ni videti namena za njihovo vključitev v zbirko iz 81.e člena. Pooblaščenec še dodaja, da za opredelitev namena v zadnjem odstavku 81.e člena velja, kar je že zapisal zgoraj, Ker gre za enoten sistem (eVŠ) naj predlagatelji razmisli, ali za videnje vseh zbirk iz drugega odstavka 81.c člena obstajajo enake potrebe in enaki nameni. Če so enaki, naj zadošča natančnejša opredelitev namenov v prvem odstavku 81. c člena, sicer naj namene zbirk opredeli posebej, pri vsaki od njih.

Pri evidencah iz 81.f in 81.g člena je Pooblaščenec že izrazil pomislek o njuni potrebnosti in smiselnosti na centralnem nivoju, ob dejstvu, da ju ministrstvo ne potrebuje, ker ne odloča ne o vpisu ne o subvencijah. Kolikor bi se vendarle pokazalo, da sta evidenci pomembni za določen namen, ki ga zasleduje ministrstvo, pa Pooblaščenec poudarja, da v evidenci iz 81.g člena ni primerno voditi več kot enega identifikatorja (ali EMŠO ali DŠ), podatki od 22. do 28. točke pa so lahko del evidence le, če so pomembni za odločanje (so kriterij) in pri organu, ki dejansko o subvenciji odloča. Če torej ministrstvo o subvenciji ne odloča, teh podatkov ne potrebuje, posledično pa se poseg v varstvo osebnih podatkov študentov glede na zasledovane cilje ministrstva kaže kot prekomeren.

K 7. členu

Člen ureja zbiranje osebnih podatkov za namen prve vzpostavitve centralnih evidenc, zato po prepričanju Pooblaščenca sodi v prehodne določbe. Pri določitvi datumov zajema osebnih podatkov pa je v obrazložitvi treba določeneje utemeljiti odločitev, zakaj takšna obdobja, saj se sicer zdijo določena precej arbitrarno.

K 9. členu

V zadnjem odstavku se določa javnost evidenc iz 1., 2. in 7. točke drugega odstavka 81.c člena. Iz javnosti so izvzeti podatki o EMŠO, naslovu prebivališča (predlagamo, da se izpusti beseda »stalnega«, ker bi sicer kdo lahko razumel, da je javno začasno prebivališče in se tako podatek zapiše tudi v nabor zbirke) in datumu rojstva. Prav tako naj se iz javnosti izvzamejo še osebni podatki o spolu, državljanstvu. Pooblaščenec glede na vrste evidenc meni, da je morda prišlo do pomote in je predlagatelj želel za javne določiti podatke iz 6. točke drugega odstavka 81.c člena – podatke iz zbirke izvajalcev visokošolske dejavnosti in ne podatkov iz 7. točke drugega odstavka 81. c člena – podatkov iz zbirke zasebnih visokošolskih učiteljev. Zdi se namreč, da je za javnost bistveno pomembnejše, da ve, kateri so izvajalci visokošolske dejavnosti (ne pa kdo je zasebni visokošolski učitelj). Če je bil namen v javnosti evidence iz 81.h člena, se postavlja tudi vprašanje potrebe po javnosti vseh podatkov iz zadnje alineje.

Za morebitna dodatna pojasnila smo vam na voljo.

Lep pozdrav,

Informacijski pooblaščenec:
Nataša Pirc Musar, univ. dipl. prav.,
pooblaščenka

Poslati:

- naslovniku po e-pošti;
- zbirka dokumentarnega gradiva pri IP.